

הפמב"ת

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לאתגליא לעתידי-לבא
י"ז בעזרה ע"י "מכון אור האורות"
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

האזנה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 80

פרשת פי תבוא תש"פ

עם עניני נסיעה לצדיקים אמתיים על ראשי השנה

פרשת פי תבוא

"פרשת בכורים" (דברים כו, א"י)

א. ספר-המדות, עניני 'בכורים' - [א] מי שאין לו 'בין זכר', ירגיל את-עצמו להביא מתנות לתלמידי-חכמים, ויאמר פרשה של 'בכורים' (דברים כו, א"י) (בנים ח"ב יט). [ב] המביא דורון לתלמיד-חכם, כאלו מקריב בכורים (צדיק טז).

"ובאת אל הכהן וכו' ואמרת אליו" (דברים כו, ג)
"שאינה כפוי טובה" (רש"י ספרי) - ענין 'הפרת הטוב'

ב. ספר-המדות, תפלה סב - אסור לאדם שיהיה כפוי טובה, בין לישראל בין לגוי.

"ארמי אבד אבי, וירד מצרימה" (דברים כו, ה)

ג. ח"א יט, ד - עקר תגברת הקלפה, אינו אלא עלי ידי לשון 'תרגום', בבחינת (דברים כו, ה): "ארמי אבד אבי", ובבחינת (פסוק כג, ז): "מן ארם ינחני בלק", שהוא לשון 'תרגום', לשון 'ארמי' - שדרך שם מתעוררים לינק מהקדשה.

ועקר בגינה ושלמות של 'לשון-הקדש' - אינו אלא עלי ידי שמפילין הרע של התרגום, ומעלין הטוב שבתרגום, ל'לשון-הקדש' - שעלי-ידיה נשלם 'לשון-הקדש'.

ולכן הארמי, שהוא "ארמי אבד אבי" הנ"ל - רצה לינק מהקדשה עלי ידי התרגום, ועלי-כן קרא לו (בראשית לא, מז): "יגר שהדותא". ויעקב היה מעלה את התרגום ל'לשון-הקדש', ועלי-כן קרא לו (שם): "צלעד", ב'לשון-הקדש'.

וזוה סוד מה שאמרו רז"ל (סנהדרין לח): "אדם-הראשון משוד בערלתו היה. אדם-הראשון בלשון ארמית ספר". והבן מאד - פי עלי ידי לשון 'ארמית', שהוא לשון 'תרגום', משכה וינקה הערלה, שהוא יעי-הכולל, מ'לשון-הקדש', מ'ברית-קדש'. פי עקר 'פגם-הברית', רע הכולל, בחינת לשונות העמים, יניקתם עלי ידי לשון 'תרגום'.

וזוה: "אדם הראשון משוד בערלתו היה. אדם הראשון בלשון ארמית ספר". כי הא בהא תליא, פי עקר 'פגם-הברית', נמשך עלי ידי לשון 'ארמית', שהוא לשון 'תרגום', כשאינו מעלין אותו ל'לשון-הקדש'.

ד. ח"א סו, ד - צריך לראות להוציא הדבור בשלמות, בחינת (צפניה ג, ט): "שפה בורה", פי לפעמים נתחבין אותיות הדבור ב'מצר הגרון', ואי אפשר להוציא הדבור בשלמות, בחינת מה שקורין בלשון אשכנז: "היעריק" [צרו. ראשי-השנה כז]. וצריך לראות להוציא הדבור מ'מצר הגרון', שיוכל לדבר בשלמות, דהינו להמשיך נקודות אל האותיות, פי בלא נקודות אי-אפשר לדבר שום אות.

ועלידי החשק והכסופין שהושקים להוציא מכח אל הפעל המצוה או הדבר שבקדשה - עלידייזה ממשיך נקדות אל אותיות הדבור - שיוכל להוציא בשלמות, מ'מצר הגרון, הדבור שיקרא ויצעק להשם יתברך הרבה - עד שיוציא הדבר שבקדשה מכח אל הפעל, וישבר ויבטל כל המניעות ואנסים שלא באו רק בשביל החשק.

וזו בחינת (דברים כו, ה): "וירד מצרימה - אנוס על פי הדבור" (הגדה של פסח) - שכשהדבור יורד ב'מצר הגרון, שזה בחינת 'גלות מצרים' - אזי הוא 'אנוס על פי הדבור' - הינו: שיש לו אנס ומניעה, עלידי שאין נקדות להאותיות, ואינו יכול להוציא מ'מצר הגרון, שמה באין כל המניעות ואנסין - שעלידי שאין הדבור בשלמות, עלידייזה הוא 'אנוס'.

"ונצעק אל ה' אלקי אבותינו, וישמע ה' את קולנו" (דברים כו, ז)

ה. ח"א נ, י - בשביל זה אומרים ה'הגדה בקולי, רם, כי הגאולה היתה עלידי קולי, בבחינת: "וישמע את קולנו" (במדבר כ, טז; דברים כו, ז). ובשביל זה נקראת בשם "הגדה", להורות על 'תקון הברית', בבחינת (שם ד, יג): "ויגד לכם את בריתו".

"השקיפה ממעון קדשך" (דברים כו, טו)

ז. ח"א רלד - ארץ ישראל, הוא פלגיות הקדשה שבכל הקדשות, כי שם כל העשר קדשות, ועל-כן נאמר בארץ ישראל, (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיך בה", כי שם הוא רק 'השגחה', בחינת (שם כו, טו): "השקיפה ממעון קדשך".

ידע: שיש שם, שכשרוצין לעשות מ'לך, משתמשין בזה השם, והשם הוא 'קמ"ה' - ראשי-תבות: "השקיפה ממעון קדשך". וזה בחינת (דניאל ב, כא): "מהעדה מלכין ומ'הקם מלכין". וזה שנאמר ביוסף (בראשית לו, ז): "והנה קמ"ה אלקמתי".

"את ה' האמרת היום, וה' האמירך היום" (דברים כו, יז)

ז. ח"א ב, בסוף - "אמר אל הפהנים" (ויקרא כא, א), 'אמר' בחינת 'תפלה', כמו שכתוב (דברים כו, יז): "את ה' האמרת היום".

ח. ח"א לא, ט - "אפשיכו לי הבלי, פארי" [עשו לי חבל מספין] (בכורות ה:). זה 'שבת אמונה', כפרוש רש"י (על דברים כו, יז): "את ה' האמרת וה' האמירך", [שזה] לשון 'פארי ושבה', שאנו מפארין את הקדוש-ברוך הוא, ואנו מאמינים בו, ואומרים: "ה' אחד" (שם ו, ד).

ט. ח"א רנט - כשמתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, ומתודה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה - אזי גם השכינה כנגדו, מפרשת לפניו שיחתה וצערה, ומנחמת אותו - כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו, פגם אצלה גם-כן בפיכול.

וזו בחינת (דברים כו, יז): "את ה' האמרת וה' האמירך" וכו' - והיא מנחמת אותו: שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים.

"ולתתך עליון על כל הגוים" (דברים כו, יט)

י. התורה "רנ לכם" בהוספות מתבניד רבנו ז"ל (נדפס בסוף הספר) - השם יתברך נתן מתנה לישראל, שנקראו: 'עליון', וכמו שכתוב (דברים כו, יט): "ולתתך עליון על כל גווי הארץ".

"אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלקיך" (דברים כו, יו)

יא. ח"א יח, ו - "זמנא חדא הוי קאזלינא בספינתא, וחזינא האי קרטליא דמקבעי בה אבנים טובות וכו' - ונפקת ברת קלא: מה אית לכו בהדי קרטליא דאתתא דרבי חנינא ב'דוסא, דעתידא למשדי בה תכלתא לצדיקיא לעלמא דאתי" (בבא-בבא תרא עד:).

[פעם אחת נסענו בספינה, וראינו ארבע הקבועים בה אבנים טובות וכו' - ויצאה בת-קול: מה יש לכם בארבע הזו השיך לאשתו של רבי חנינא בן דוסא, שעתידה להצניע בו 'תכלת' לצדיקים לעתיד-לבא].

הינו: עלידי 'שלמות האותיות' של 'דבורי אמונה', שהוא בחינת: "אשת רבי חנינא ב'דוסא" - כי רבי חנינא ב'דוסא, זה בחינת 'אמונה', כי מדתו 'אמונה' וכו'. ו'אש'ת, זה בחינת 'אותיות', ששלמותם על-ידי 'אמונה', בבחינת ראשי-תבות: "אבנים שלמות תבנה" (דברים כו, יו). ו'אבנים' הן ה'אותיות' וכו' (ספר יצירה). ו'אותיות' נשלמים עלידי 'אמונה' וכו'.

ו'שלמות האותיות' - זה בחינת ה'תכלית' של כל הנבראים. כי כל העולמות נבראו עלידי 'אותיות' וכו', ו'אותיות' הם ב'מלכות ומנהיגות, בבחינת 'מלכות פה' (פתח אליהו), כי עקר ההנהגה עלידי הדבור, כי אי-אפשר להנהיג ולצוות, אלא עלידי הדבור.

נקצא: עלידי השלמות אותיות אמונה שבמלכות - עלידייזה הצדיקים יודעים התכלית של עולם-הבא וכו'. כי הם אוחזים במדת ה'מלכות', ועלידייזה אוחזים ב'אותיות' שבה, ועלידייזה אוחזים ב'תכלית', שהיא 'שלמות האותיות' וכו'.

וזו בחינת 'תכלת' - בחינת 'תכלית', שנתגלה בתוך ה'קרטליא', בתוך 'המנהיגות והמלכות' - עלידי

"אשת רבי הנינא בן-דוסא", על-ידי "אבנים שלמות תבנה".

"לצדיקים לעלמא דאתי" - שהצדיקים משיגים ה'תכלית', שהוא 'עלמא-דאתי'.

"כל דברי התורה הזאת באר היטב" (דברים כז, ח)
"בשבעים לשון" (רש"י; סוטה לב).

יב. ח"א כז, ה - כשנזדבד קולו, אז על-ידי השמעת קולו לבד בלא דבור, הקדוש-ברוך-הוא מושיעו בעת צרתו, בבחינת (תהלים קו, מד): "וירא בצר להם, בשמעו את רנתם", על-ידי שמיעת קולו, הקדוש-ברוך-הוא רואה איזהו עפ"ם מצר לנו.

וזהו (דברים כז, ח): **"באר היטב - בשבעים לשון"** (רש"י; סוטה לב) - ש'פרושים' ו'דרושי' התורה שמשם תוצאות הקול, על-ידם היטיב לנו בכל הלשונות ובכל העפ"ם, בבחינת: **"ב'שמעו א'ת ר'נתם"**, ראשי-תבות: **'בא-ר' - ו'בא-ר'** הוא לשון 'פרוש ודרוש'.

"ארוך מסיג גבול רעהו" (דברים כז, יז)
- ענין 'השגת גבול' -

יג. ח"א ו, בסוף - "ואציעה שאול הנד" (תהלים קלט, ח), זה בחינת 'היריק דס"ג, מלשון (משלי כב, כח): "אל תס"ג גבול עולם" - שמסיג גבולו ומחזירו לאחוריו - בחינת 'ירידה', שנופל חסו-שכום ממדרגתו ונסוג אחר. אף-על-פי-כן יחזק עצמו, ואל יתיאש לעולם, כי גם שם נמצא השם-יתברך, בבחינת: **"ואציעה שאול הנד". וזה בחינת 'שם ס"ג' כנ"ל.**

"והלכת בדרךיו" (דברים כח, ט) - עניני 'מדות טובות'
היא שצנינו להדמות בו יתברך לפי יקלחנו, והוא אמרו: **"והלכת בדרךיו"** וכו'. ובא בפרוש זה (שפת קלב; ספרי עקב י): **"מה הקדוש-ברוך-הוא נקרא רחום, אף אתה יהיה רחום"** וכו'. ובא בפרוש גמ-כן: שענינו להדמות בפעלות הטובות והמדות החשובות שיתאר בהם הא"ל יתברך וכו'. (ספר המצות להרמב"ם, מצות-עשה ח)

יד. ח"א ז, בסוף - על-ידי הצדיק, עולה המלכות מן הסטרא-אחרא, ונתבטלים המדות-רעות' - ועל-ידי זה בא לבחינת 'עולם-הבא'.

טו. ח"א ח, ה - צריך לברר כל המדות בברור גמור, עד שלא יהיה בו שום אחיזה משום רע שבשום מדה מהארבעה יסודות, ואזי הוא 'צדיק גמור', ויכול להתגרות ברשעים. - וכל-זמן שנשאר בו איזה אחיזה בעלמא מהרע של איזה מדה, אינו יכול להכניע את הרשע, שיש לנו קבלה: שכל מי שלוקח לעצמו איזה דבר תאוה ומדה רעה של הרשעים, הינו שיש בו עדין איזה אחיזה מהמדות רעות שלקח, אינו יכול לצאת מהם ולהכניעם.

טז. ח"א טג, ג - 'אמונה' היא 'אחרית הימים', כי עליה עומדים כל המדות'.

יז. ח"א נט, בסוף - ה'מהשבה שבמה', הוא פפי המדות' שבאדם. וכפי המדה שהאדם אוהז בה, כן חולפין ועוברין עליו ה'מהשבות שבמה'.

יח. ח"א לג, ג-ד - ה'ימים' נקראים 'מדות', כמו שכתוב (תהלים לט, ה): **"ומדת ימי". וה'מדות' הם ה'תורה', כי אורייתא פלה הם מדותיו של הקדוש-ברוך-הוא, כי התורה מדברת מאהבה ויראה ושאר המדות - ושם שורה אהבתו יתברך שמו.**

וה'אהבה' - הוא **"יומא דאזל עם פלוח יומין"** (בראשית מו, בלק קצא), הינו המדות. כי המדות הם צמצומים לאלקותו, כדי שנוכל להשיג אותו על-ידי מדותיו - כי בלא מדותיו אי-אפשר להשיג אותו.

ומחמת האהבה שאהב את ישראל, ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי, הלביש את אלקותו במדות התורה. - נמצא: שבכל מדה ומדה, יש שם 'אהבה' שהקדוש-ברוך-הוא אוהב את עצמו עם ישראל (עין בפנים באריכות).

יט. ח"א לו, ו - אפלו במדות עצמן, כל אחד לפי בחינתו, הוא בחינת 'דעת' לבחינה שתתתייה. כמו שאמרו חז"ל (שיר-השירים יב, א, ט): **"מה שעשתה חכמה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסליותא".**

כ. ח"א לג, ז - עקרון של המדות' הוא ה'לב'. נמצא: כשמקשר את לבו לדעתו, שיודע שיש אלקים ש'מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), ויודע בידיעות התורה, וכשפופה את לבו לדעתו הזה, הינו שלבו ברשותו - אזי נכללין גמ-כן המדות שבלבו לדעתו, ואזי מקבלין המדות: 'אור האהבה שבדעת' - ורואה ומשיג 'אור הגנוז' לפי בחינתו.

הינו: שהצדיקים והתורה שהיה גנוז וצפון עד עתה ממנו, כשפופה את לבו להדעת, אזי ה'לב' שהוא שרש לכל המדות, מקבל 'אור האהבה שבדעת', הוא האהבה שהיה בכח בין הקדוש-ברוך-הוא לישראל קדם הבריאה.

כא. ח"א לה, א - כשמכניס בתוך שכלו הקדש, 'מהשבות חיצוניות', 'הכמות חיצוניות' - אזי נתמעט קדשת שכלו, כפי תפיסת המקום של 'הכמה חיצוניות', 'שכל חיצוני', בתוך 'שכל הקדש'. וה'הכמה חיצוני' נעוץ בתוך השכל-הקדש, כ'קנה', ומחסר מקום הקדשה. ועל-יזה ה'קנה', הינו ה'שכל', מתלקטים ומתחברים כל המדות רעות ומגנות.

כב. ח"א לו, ג - 'תאות נאוה', פוללת כל המדות-רעות' של ה'שבעים לשונות'.

כג. ח"א מט, א"ד - לפי גדל התלהבות הלב של איש הישראלי שהוא עד אין-סוף, לא היה אפשר לו לעשות שום עבודה, ולא היה יכול לנלות שום 'מדה' טובה'.

שזהו בחינת: מה שבתחלת הבריאה לא היה מקום לבריאה, מחמת שהיה הכל אין-סוף, פי 'בריאת העולמות, הן הן ה'מדות'.

ועל-כן בהכרח - צריך האדם לצמצם אור התלהבות לבו שהוא עד אין-סוף, כדי שיוכל לעבד השם בהדרגה ובמדה. פי השם-יתברך רוצה בעבודתנו, שנעבד אותו בעבודות ובמדות-טובות, שזה אי-אפשר ב"אם על-ידי הצמצום.

וכשמצמצם אור להביות לבו - אזי נשאר 'הכל פנוי' ב'לב, ובתוך זה 'החלל הפנוי', נתגליו מדותיו הטובות. שהם סוד: 'בריאת העולמות', שהיה בתוך 'הכלל הפנוי', פי ה'מדות' הן הן ה'עולמות'. פי על-ידי הצמצום שמצמצם אור התלהבות, נעשה בחינת 'הכלל הפנוי', ועובד השם-יתברך בהדרגה ובמדה, ועושה 'מעשים-טובים' ו'מדות-טובות'.

ועל-ידי הצמצום של התלהבות - יוכל לבוא להתגלות מהמדות, לעבד השם-יתברך בהדרגה ובמדה. ו'מחשבות טובות' שבלב - הן 'צרון טבין', שעל-ידין נתגליו 'פעולות' ו'מדות טובות'. וכשחושב 'מחשבות רעות' - הוא מטמטם הלב ומקלקל וכו'.

ועל-ידי שזוכה לפעולות ומדות-טובות פנ"ל - על-ידי זיה מקבל עליו 'על מלכות שמים שלמה', שזהו בחינת 'התגלות מלכותו יתברך' שנתגלה על-ידי בריאת העולמות שבתוך החלל-הפנוי, על-ידי ה'הקמה'. והכלל: שבריאת העולמות, ועבודת השם-יתברך בפעולות ומדות-טובות - הם בחינה אחת ממש.

כד. ח"א נב - אי-אפשר לבוא לידי 'בטול', ב"אם על-ידי 'התבודדות', על-ידי שמתבודד ומפרש שיחתו בינו לבין קונו - על-ידי זיה הוא זוכה לבטל כל התאוות והמדות רעות, עד שזוכה לבטל כל גשמיותו, ולהכלל בשרשו.

ועקר ההתבודדות הוא בליכה, בעת שהעולם פנוי מטרדת העולם-הזה וכו'. וגם צריכין שיהיה ההתבודדות במקום מיוחד, הוץ מהעיר בדרך יחידי, במקום שאין הולכים שם בני-אדם וכו'.

ושם ילך ויתבודד, ויפנה לבו ודעתו מכל עסקי עולם-הזה, ויבטל הכל, עד שזוכה לבחינת בטול באמת.

הינו: שבתחלה ירבה בתפלות ושיחות בהתבודדות בליכה בדרך יחידי פנ"ל, עד שזוכה לבטל זה הדרך,

דהינו לבטל מדה ותאוה זאת. ואחר-כך ירבה עוד בהתבודדות הנ"ל, עד שיבטל מדה ותאוה אחרת. וכן ינהוג זמן רב בהתבודדות, בזמן הנ"ל, ובמקום הנ"ל, עד שיבטל הכל. ואחר-כך עדין נשאר ממנו איזה דבר וכו', ואחר-כך מבטלין גם זה, עד שלא נשאר ממנו כלום.

פרוש: פי יכול להיות אחר שבטל כל התאוות ומדות רעות, עדין נשאר ממנו כלום, דהינו שעדין לא בטל לגמרי הנאות והגסות, עד שנחשב בעיניו לאיזה דבר. ועל-כן צריכין להתנגע ולהרבות בהתבודדות הנ"ל, עד שלא ישאר ממנו כלום, שיהיה בבחינת "מה" באמת, עד שזוכה לבחינת בטול באמת. - ואזי כשזוכה לבטול באמת, נכלל נפשו בשרשו, דהינו בו יתברך וכו'.

כה. ח"א קא - כל עפ"ם יש להם כל ה'מדות' רעות, רק כל אמה ואמה פרוץ אל מדה אחת, יותר מכל המדות. וכל מי שיש בו 'מדות-רעות', הוא נכנע תחת אותם העפ"ם שפרוכים ומקשרים לאותם ה'מדות' רעות'.

ועל-ידי שפרק ממנו 'על תורה' - מתגברין עליו ה'מדות-רעות' של העפ"ם. אבל 'כל המקבל עליו על תורה' - מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך-ארץ" (אבות פ"ג מ"ה), הינו: מי שלומד בעיון, שמעין ומבין חכמות התורה, על-ידי זיה 'מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך-ארץ', פי נתבטל ממנו השעבוד והתאוות וה'מדות-רעות' שלהם, על-ידי שקבל עליו 'על תורה'.

כו. ח"ב סו; ח"ב סז - כל המדות, נמשכין מה'ארבעה יסודות'. ועל-ידי שמתקרב ל'צדיק אמתי' שהוא בחינת (משלי י, כח): 'צדיק יסוד עולם', בחינת 'יסוד הפשוט', שממנו נמשכין כל ה'ארבעה יסודות', ורואה אותו - ראוי לו שישתפל וירגיש על-ידי זיה: איך הוא אוהו בכל המדות שבאין מן ה'ארבעה יסודות', שנמשכין מהצדיק שהוא בחינת 'יסוד הפשוט'.

וכשנתגלה זה הצדיק שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה ה'חן האמת' - נפתחין עיניו, ורואה ומסתפל על עצמו איך הוא אוהו בכל המדות שנמשכין מארבעה יסודות, שנמשכין מהצדיק.

כז. הקדמת ספר-המדות - בזה הספר מבארים כל המדות והנהגות על סדר א"ב. לקוטים נפלאים אשר לקט רבנו הטהור והקדוש, כל אשר השיגה יד חקמתו הגדולה להבין דבר מתוך דבר, ואסף מכל ספרי קדש, כל אשר מצא בהם מה שנוגע למוסר ולהנהגות ומדות ישרות, וכתבם אצלו לזכרון, הן מה שמצא

מבאר בדברי רז"ל, איזה מעלה של 'מדה טובה' או להפך 'גנות מדה רעה' וכו', למען יהיה לו לזכרון לראות בעיניו מעלת כל מדה ומדה והפוכה, "למען לכת בדרך טובים וארחות צדיקים לשמור" (לשון הפסוק משלי ב, ט).

ונוסף לזה: השיגה חכמתו הרמה, דברים רבים יקרים ונפלאים, אשר אינם מבארים בפרוש בדברי רז"ל, אך ברב עצם השגתו, הבין דבר מתוך דבר, והשיג חדושים יקרים בעיני המדות, מתוך הפסוקים ומתוך דברי רז"ל, אשר אינם מבארים בדבריהם בפרוש, כפיאם ברמז למשכיל כמותו.

והכל אסף וקבץ ביחד על סדר א"ב, וברבות הימים נמצא אצלו סדור שלם על כל המדות, וצוה להעתיק הכל, ומפיו יקרא אלי ואני כותב על הספר, למען לא ימוש ספר הזה מפניו להגות בו תמיד, למען נחדל מ'מדות רעות'. כי כל אחד בראותו מסדר עצם גנות 'מדה רעה' וגדל הפסדה, והפגם הנורא המגיע עלי ידה, יחוס על נפשו ויאזר מתניו לעמד בנגדה, ויבקש ממי שהרחמים שלו, למלט נפשו מני שחת, להצילו מאותן המדות רעות או 'תאוות רעות' וכיוצא בהן, וכן להפך ב'מדות טובות' וכו'.

ומעלת ספר זה - אין מן הצורך לבאר לכל בעלי אמת החפץ באמת ומתגעגע לאחו בדרכי ישר, בודאי ימצא מרגוע בו לנפשו. אשרי שיאחז בו, אז טוב לו בזה ובבא, כי כל הספר הזה מוסד על פסוקי תנ"ך ועל דברי חז"ל, "כלם נכחים למבין וישרים למצאי דעת" (משלי ח, טו).

וחל עלינו להודיע לגלות אזני אנשי-שלומו: אשר כבוד רבנו אור הנעלם זצ"ל הזהיר מאד: "לעסק בזה הספר, ושלא ימוש מפניו, כי הוא חיינו". וכתבו בעצמו בדרך קטן מאד. ואמר: "שפונתו, פדי שיוכל כל אדם לשאתו אצלו תמיד, כי המדות הם יסוד כל התורה בלה!" - ובה יזכה נער את ארחו לשמר כל הפתוב בזה הספר, אז יצליח את דרכיו ואז ישכיל.

כי זה עיקר עבודת האדם כל ימי חייו, לברר מ'מדות רעות' ומ'תאוות רעות', ולאחז במדות טובות והנהגות ישרות המבארים בזה הספר. אשרי איש שישמע לדברים האלה, לקיים בכל הפתוב בו, לעולם לא ימוט, וענתה בו צדקתו ביום מחר כי יבוא על שכרו, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. אשרי הבוחר בחיים וכו'.

כח. תיי-מוהר"ן שעט - ענה ואמר רבנו ז"ל על 'ספר המדות' שראה פעם אחת ביד רבי נפתלי: "מיין ליבער הארציגער חבר, מיין ליבער געטרייער חבר,

אט דאס האט מיך געמאכט פאר א איד" [אהובי חברי הנלכב, אהובי חברי המסור, זה עשה אותי ליהודי]. - הינו: שעל ידי אלו הדברים הנאמרים שם על כל מדה ומדה, התגבר לשבר כל מדה ומדה, עד שזכה למה שזכה.

[ב'שיח-שרפי-קדש' (ח"ו תפב): פרשו אנשי-שלומונו באומן: שפונת רבנו בתבת 'חבר' היה על 'הספר', שכנה רבנו את 'ספר המדות' בשם ידיד, חבר, אהוב, ונאמן. ונמצא אף לנו כיום חבר וידיד אמת כמוהו, ואשרנו מה טוב חלקנו שזכינו לו, ועלינו להשתדל לשמר על חבר טוב כמוהו כראוי].

כט. הקדמת לקוטי תפלות - ידוע וברור: שאי אפשר להתקרב להשם יתברך, דהינו לשבר ולבטל כל המדות רעות, ולזכות לכל המדות טובות, וליכך בדרכיו יתברך - כפיאם עלידי תפלה ותחנונים ושועה וזעקה וצעקה להשם יתברך ימים ושנים הרבה - וכל הצדיקים והפשרים אמתיים, לא זכו למדרגתם כפיאם עלידי-זה.

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליה, ויראו ממוך" (דברים כח, י)

ל. ח"א יז, א - ה'התפארות' של ישראל, הוא בחינת 'תפלין' שנקראים 'פאר' (ברכות יא. ספ"ה כה. ועוד), ועלידם נתגלה 'יראה', כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו): "מנין שהתפלין הם עז לישראל, שנאמר (דברים כח, י): וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליה ויראו ממוך". - נמצא: שעלידי התגלות ההתפארות שמתפארים ישראל עמו יתברך, עלידי-זה נופל יראה.

לא. ח"א לח, ה-ז - בפעושה תשובה, ומסיר ממנו הטפשות, ונתוסף בו שכלו - אזי נכנס בו ביושה גדולה על גדל פשעיו, כנגד רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין - ונתגלה הביושה על פניו. וה'ביושה' הזאת הוא בחינת 'אור התפלין' שנתגלה על פניו במצוהו.

וזה פרוש (משלי ב, ה): "אז תבין יראת ה'", כמובא בזהר (תקוני-זהר טז): "תפלין הם בחינת אמא על ברא", ו"אם לבינה תקרא" (שם שם, ג).

"אז תבין" - הינו: עלידי 'בינה יתרה' בהפרת הבורא. עלידי-זה: "יראת ה'" - הינו בחינת 'תפלין', כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו. על דברים כח, י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליה ויראו ממוך, אלו תפלין". כי ה'יראה' הוא ה'ביושה', כמו שאמרו (נדרים כ. על שמות כ, טז): "יראת ה' על פניכם, זה הביושה", שהיא על ה'פנים', הינו בחינת 'תפלין', עלידי 'בינה', שהיא אמא על ברא.

וזה שאמרו חז"ל (ברכות יא. ספ"ה כה. ועוד): "תפלין נקראין פאר". ו'פאר' הוא 'פכליות הגונין', כי ה'התפארות' עלידי 'פכליות הגונין', כמו שכתוב (ישעיה מט, ג):

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה

ובטוב לבב מרב כל" (דברים כח, מז) - עניני 'שמחה'

עקר קיום התורה והמצוות בשלמות, היא השמחה של המצווה, כמו בא בכתבי האר"י: שעקר השלמות היא השמחה של המצווה. וכמו שכתוב (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" וכו'. וכמבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי הלכות, תל"ה ג, ב).

עקר שלמות העבודה של תורה ומצוות, הוא זיקא פשוטין לעשותם בשמחה, וכמו בא בספרים. ובפרט בכתבי האר"י, מגדל האזהרה לעסק בתורה ובמצוות בשמחה, וכמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" (לקוטי הלכות, פרידווקין ויאשות ג, ח).

העצבות ומרה-שחורה, מזקת ביותר מהכל, וכמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" - שעקר החרבן וכל הצרות רחמנא לצלן, כלם מקמת שלא עבדוהו יתברך בשמחה, וכמו בא בכתבי האר"י ז"ל (לקוטי הלכות, פרידווקין ויאשות ד, לח).

ל"ה. ח"א ה, ג - עקר ה'שמחה' הוא ב'לבב', כמו

שכתוב (תהלים ד, ח): "נתתה שמחה בלבי". ואי-אפשר

ל'לב לשמח, אלא עד שיסיר עקמומיות שבלבו,

שיהא לו 'ישרות לב', ואז יזכה ל'שמחה', כמו שכתוב

(שם צז, יא): "ול'שרי לב שמחה" - וה'עקמומיות

שבלב' מפשיטין על-ידי 'עמים', בחינת 'תפלה

בכח'.

ל"ו. ח"א יב, ד - ה'שמחה' בא מה'לבב', כמו שכתוב

(תהלים ד, ח): "נתתה שמחה בלבי" - וה'לב' הוא 'בינה'

(פתח אליהו), ששם 'יון המשמח', שהוא 'עלמא סתימא',

בחינת (שם קד, טז): "ויון ישמח לבב".

ל"ז. ח"א נב, ט - לבוא ל'עזות' דקדשה, הוא על-

ידי 'שמחה'.

ל"ח. ח"א נג, א - יש 'פנים דקדשה', שהם 'אנפין

נהורין', בחינת 'חיים', בחינת 'שמחה', כמו שכתוב

(תהלים טז, יא): "שבע שמחות את פניך".

ל"ט. ח"א נד, ב - על-ידי שמחת המצוות - נשלם

הקדשה, ומעלה החיות והקדשה שבקלפות. ועל-יבן

ב'שעושי' המצוות בשמחה, מעלה השכינה מבין

הקלפות.

מ. ח"א נה, ה - כדי להכניע הקלפה המסבבת

שבכל מדרגה, צריך שיעורר 'שמחה' של מצוה'.

הינו: שישמח על-ידי שיזכר שזכה להתקרב להשם-

יתברך, וזכה להתקרב לצדיקים המקרבים אותו

להשם-יתברך. ועל-ידי השמחה זו, הוא משבר

הקלפה ונכנס למדרגה שניה.

מא. ח"א ל, ה - עקר 'אור הפנים' הוא 'שמחה',

כמו שכתוב (משלי טו, יג): "לב שמח ייטב פנים". ועקר

ה'שמחה' הוא מן ה'מצוות', כמו שכתוב (תהלים יט, ט):

"פקודי ה' ישרים משמחי לב". ועקר ה'שמחה' הוא

ב'לב', כמו שכתוב (שם ד, ח): "נתתה שמחה בלבי".

מב. ח"א מט, בסוף - עקר ה'שמחה' היא ב'לבב',

כמו שכתוב (תהלים ד, ח): "נתתה שמחה בלבי".

"ישראל אשר בך אתפאר", כי הם כלולין מ'גונו

סגיאין'. - וזה שאנו רואים: כשאדם מתבייש נעשה

כמה גונו.

ובזה יכולים אנו להבין, אם יש לאדם 'ראת-שמים',

הינו 'בושה', לאחר תקון החטא: "כשאנו מסתכלין על

פניו, ונופל עלינו יראה ובושה, הינו שנמשך עלינו

דעת בגדלת הבורא יתברך שמו".

וזה פרוש: "אז תבין יראת ה'" - פרוש: בזה 'תבין'

שיש לו 'ראת-השם'. 'ודעת אלקים תמצא' - הינו:

כשימצא גם לך דעה בגדלת הבורא, הינו 'בושה

ויראה'. וזה בחינת: "וראו כל עמי הארץ וכו' ויראו

ממך" - הינו: שנמשך עליהם גם-כן 'יראה'.

'וקין' שהיה מ'זהמת הנחש', כתיב ביה (בראשית ד, ו):

"למה נפלו פניך", שהוא בחינת 'אור התפלין'. -

ואי-תא (תנחומא בראשית י, על בראשית ד, טז): "וישם לקין

אות, שזרח לו קרן במצוה", זה בחינת 'תפלין' שהוא

ב'מצח'. - וזה שכתוב (תקוני-זוהר קח: על בראשית שם): "כד

תב בתיובתא, וישם ה' לקין אות", ופרש רש"י:

"החזיר מוראו עליהם" - כמו שכתוב (דברים כח, י):

"וראו כל עמי הארץ".

לב. ח"א מז - 'ראה חיים עם אשה' (קהלת ט, ט).

'אשה' - ראשי-תבות (בראשית מט, כא): "ה'נתן אמרי

ש'פר". והינו: "ראה חיים", כי 'תפלין' נקראין 'חיים',

כמו שדרשו רז"ל (מנחות מד: "ה' עליהם יחיו" (ישעיה

לח, טז), על 'תפלין' - כי בתפלין נאמר (דברים כח, י; ברכות

ו: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" וכו'.

והינו: "ראה חיים" - שהוא 'תפלין'. "עם אשה" -

ראשי-תבות: "ה'נתן אמרי ש'פר", שהוא גם כן

בחינת 'תפלין', כי 'שפר' זה בחינת 'פאר', בחינת

'תפלין' (עין עוד בפנים).

"יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים,

לתת מטר ארצה בעתו" (דברים כח, יב)

לג. ח"א נד, ו - על-ידי 'הדושי-תורה', נבראים

'שמים וארץ', כמו שכתוב (תקדמת זוהר ה. על ישעיה נא,

טז): "ולאמר לציון עמי אתה, אל תקרי 'עמי' אלא

'עמי'. מה אנא עבדי שמיא וארעא במלולי וכו'. -

ועל-ידי-זה באים כל ההשפעות והברכות לעולם,

כמו שכתוב (דברים כח, יב): "יפתח ה' לך את אוצרו

הטוב את השמים" וכו'.

לד. ח"א ס, ג - כל ה'אוצרות', הם על-ידי

'נשמים', כמו שכתוב (דברים כח, עב): "יפתח ה' לך את

אוצרו הטוב לתת מטר ארצה" וכו'.

מג. ח"א נד, ו - להכניע ה'בח המדמה, הוא על ידי בחינת 'יד', בחינת (הושע יב, יא): "בַּיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה". ו'יד', הינו בחינת 'שמחה', בחינת (דברים יב, ז): "וּשְׂמֵחָתֶם בְּכָל מַשְׁלַח יַדְכֶם". וזה בחינת 'פלי זמר' שמוננין ב'יד' וכו'. ואין יכולין לקבל רוח נבואה, רוח הקדש, כ"א על ידי 'שמחה', שהוא בחינת 'מוננין ביד', כמו שכתוב (מלכים ב ג, טו): "וְהָיָה כַּנְּגִן הַמְּנַנֵּן וְתָהִי עִלְיוֹ יַד ה'", בחינת (שמואל א טז, טז): "וַיִּנְגַן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָד".

וזה ה'מוננין', צריך שיהיה "יודע נגן" (שם שם, יח). גם צריך שיהיה הפלי בשלמות, כדי שלא תצא כל הרוח המערב טוב ורע בבת אחת. וגם שיהיה הפלי שמוננין עליה, 'שלים'. כדי שיוכל לברר ולכוון הנגון בשלמות כראוי, שהוא בחינת מה שמברר ה'רוח טובה', בחינת 'שמחה', בחינת רוח נבואה, מן העצבות רוח, שהוא רוח רעה. - ושמירת הזכרון, הוא על ידי נגון ביד, בחינת 'שמחה' וכו'.

מד. ח"א סא, ח - על ידי שנכללים יחד כל הנפשות, על ידי יזה נעשה 'שמחה', בבחינת (משלי יג, ט): "אֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח". כי הנפש הוא בחינת 'נר', בבחינת (משלי כ, כז): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם". וכשנכללין יחד, נעשה מהם 'אור', ועל ידי יזה נעשה 'שמחה', בחינת: "אור צדיקים ישמח".

מה. ח"א סה, ד - על ידי הטובל שנתבטל אל התכלית, והשיג שכל היסודין הם טובות גדולות מאד, על ידי יזה נתמלא 'שמחה'. וה'שמחה' הוא כלי אל 'חדושין דאורייתא' וכו'.

מו. ח"א פט - כל מה שחסר לאדם ברוחני ובגשמי, החפרון הוא בהשכינה. אך כשידע זאת, בודאי יהיה לו צער גדול ועצבות, ולא יוכל לעבד השם יתברך בשמחה. לכך צריך להשיב לעצמו: מה אני ומה חיי כי המלך בעצמו מספר לי החפרון שלו, וכי יש כבוד גדול מזה! - מתוך כך בא לשמחה גדולה, ונתחדשו המחין שלו.

מז. ח"א קנה - 'ארך אפים' תלוי בבחינת 'אמונה', שהוא הפך 'עבודה זרה', שעל ידי יזה נתבטל ה'חפרון' אף, וזוכין לאריכת אפים - שיאריך אפו על כל דבר בלבול ומניעה שעובר עליו בתפלתו ועבודתו, שיסבל הכל, ולא יתעצב ולא יתעצל על ידי יזה כלל, רק יעצר רוחו ולא יכפת לה כלל, ויעשה את שלו בעבודתו, ויעבר על הכל, ולא יחוש על כל הבלבולים והמניעות כלל, רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה.

מח. ח"א קסט - על ידי שהאדם דן ושופט עצמו, ממתיק ומבטל הדין שלמעלה. כי "כשיש דין

למטה אין דין למעלה" (דברים ירבה ה). ואז פשנמתק הדין, אזי יוצאין הדמים מהרגלין, ויכולה השמחה להתפשט ברגלין, עד שזוכה לרקודין.

מט. ח"א קסט - עקר 'שמירת הפרית' זוכין על ידי 'שמחה'. כי על ידי 'שמחה' זוכין: שהשם יתברך בעצמו יעזר לו לשמר את הפרית קדש.

נ. ח"א קעה - עקר מעלת הבכיה הוא, כשהיא מחמת שמחה וחדוה. ואפלו החרטה טוב מאד שתהיה מחמת שמחה - שמרב שמחתו בהשם יתברך, הוא מתחרט ומתגעגע מאד על שמרד נגדו בימים הראשונים, ומתעורר לו בכיה מחמת רב השמחה.

נא. ח"א קעה - דע: כי צריך דוקא ודוי דברים, כי צריך לפרט את החטא, וצריך להתודות בדבורים בכל פעם על כל מה שעשה.

ויש לזה מניעות רבות. לפעמים נשפח מאתו החטא, ויש שיכבד עליו מאד, וקשה לו להוציא הדבור להתודות, ועוד מניעות רבות.

וצריך לזה 'שמחה של מצוה', כגון 'חתנה של מצוה', או שאר מצוה בשמחה. כי 'שמחה' הוא קומה שלמה מרמ"ח אברים ושס"ה גידים, ועל כן כשהוא שמח או מרקד, צריך לראות שיעבר בכל השמחה מראש ועד עקב, הינו: בכל הקומה שיש בהשמחה.

וצריך לזה מצוות רבות, כי שרש נקודות כל המצוות היא ה'שמחה', כי (תהלים יט, ט): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרִים מִשְׂמֵחֵי לֵב".

נב. ח"א קעט - על ידי התענית, נבנה קומת וחיית השמחה - וכפי 'ימי התענית', כן זוכין ל'שמחה'.

נג. ח"א רכב - צריך להיות תמיד בשמחה, ולעבד השם בשמחה. ואפלו אם לפעמים נופל ממדרגתו, צריך לחזק עצמו בימים הקודמים שהיה מזריח לו איזה הארה קצת וכו'. דהינו: מאחר שבמים הקודמים הזריח לו קצת והיה מתחזק ומתעורר לבו להשם יתברך, אף שעכשו נפל מזה ונסתמו עיניו ולבו, עם פלגיה ראוי שיאחז בימים הקודמים וילך אחריהם, דהינו: כמו שאז היה מתעורר לבו להתחזק בעבודתו יתברך, כן גם עכשו יחזק לבו מאד.

נד. ח"א רפב - צריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזה נקדה טובה עדין, איזה מעט טוב, דהינו מה שזכה לעשות מימיו איזה מצוה או איזה דבר טוב - כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה, ולחזק עצמו שלא יפל לגמרי חסד שלום. -

ועל־ידי־זה יוצא באמת מפּת־חובה לכֹּפֵּי־זכות, ויוכל לשוב בתשובה.

נה. ח"ב ב, ה - 'שבת' הוא בחינת 'בן', ואז ניהא לעלאין ותתאין, ונתעורר 'שמחה' - ואזי נתרוממין ונתעלין כל המצוות של ששת ימי החל מן העצבות, ונמשך עליהם 'מנוחה ושמחה'.

נו. ח"ב ב, ה - על־ידי 'שלמות הדבור' שהוא ל'שון־הקדש', נמשך 'שמחה'.

נז. ח"ב ה, י - 'חזוק המלאך' הוא על־ידי 'שמחה', בבחינת (משלי טו, יג): "לב שמח ייטב פנים", זה בחינת ה'מלאך', בחינת (ישעיה סג, ט): "ומלאך פניו הושיעם", שנתחזק על־ידי "לב שמח" - ועל־כּן 'מקום המלאכים' נקרא 'שחקים', על שם 'שחוק ושמחה', כי עקר 'חזוק המלאכים', על־ידי 'שמחה'.

ועל־כּן פּשְׁחֵלֶם לְאָדָם חֵלוּם לֹא טוֹב, התקון הוא 'תענית' - כי 'תענית' הוא בחינת 'שמחה', כמו שכתוב (תהלים צ, טו): "שמחנו כימות עניתנו" - שעל־ידי 'תענית' נעשה 'שמחה', ועל־ידי ה'שמחה', נותנין חזוק להמלאך, ומתקנין ומכניעין את בחינת ה'חלום רע', שבא על־ידי שאין חזוק בהמלאך.

נח. ח"ב ו - על־ידי 'זעה טובה', כגון כשמייעין על־ידי דבר שבקדשה - נעשה 'שמחה', בחינת 'שמחה של יום־טוב', ולא דוקא 'יום־טוב' ממש, אלא כל יום שהוא בחינת טוב, נקרא 'יום־טוב'.

כי ה'עצבות' מן ה'טחול', שהיא 'עכירות הדמים', שפשמתגבר, באין חלשות חס־ושלום. וה'רפואה', היא 'זעה', שעל־ידי־זה יוצא ה'אָרֶס' שיש בה'דמים העכורים', ונשארין הדמים זכים, ואזי זוכה ל'שמחה'. - וזה שאנו רואין: שהחולה תכף כשמייע, נמשך עליו 'שמחה'.

נט. ח"ב י - מה שרחוקים מהשם־יתברך ואינם מתקרבים אליו, הוא רק מחמת שאין 'שוב־הדעת', ואינם מישבין עצמן: "מה התכלית" וכו'.

אך דע: שעל־ידי 'מרה־שחורה' - אי אפשר להנהיג המח פרצונו, וקשה לו לישב דעתו. רק על־ידי 'שמחה' יוכל להנהיג המח פרצונו ויוכל לישב דעתו, כי 'שמחה' הוא 'עולם החרות', בבחינת (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו" - שעל־ידי 'שמחה', נעשין 'בן־חורין' ויוצאין מן הגלות.

ולבוא ל'שמחה' - הוא על־ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה על־כּל־פנים וכו'. ועל־כּל־פנים יש לו ל'שמח במה שזכה להיות מזרע ישראל' "שלא

עשני גוי". - וגם למעלה נעשה מזה יהוד גדול על־ידי "בדיחא דעתה".

ס. ח"ב יז - בשבת הוא 'חרות', וכשיש 'חרות' ואין 'שעבוד וגלות', אזי ה'דעת' שלם. ועקר ה'חרות', על־ידי ה'תענוג' וה'שמחה' של שבת, בבחינת (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו" - שעל־ידי 'שמחה' יוצאין ל'חרות', ואז ה'דעת' בשלמות וכו'. ועקר ה'דעת' הוא בשבת על־ידי ה'שמחה'.

סא. ח"ב כג - כשאדם שמה, אזי המרה־שחורה ויפורים נסתלקים מן־הצד. אבל מעלה יתרה: להתאמץ לרדף אחר המרה־שחורה דוקא, להכניס אותה גם־כּן בתוך השמחה, שהיא בעצמה תתהפך ל'שמחה'. בדרך הבא לתוך השמחה, שאז מגדל השמחה והחדות, מהפך כל הדאגות והעצבות והמרה־שחורות שלו ל'שמחה'.

וזה בחינת (ישעיה לה, ט): "ששון ושמחה ישיגו, ונסו יגון ואנחה" - שהיגון ואנחה בורחים ונסים מן השמחה, כי בעת השמחה דרך היגון ואנחה לעמוד מן הצד כנ"ל, אבל צריך לרדף אחר היגון ואנחה דיקא, להכניס אותם דוקא לתוך השמחה, שהששון ושמחה ישיגו ויתפסו היגון ואנחה' שנסים ובורחים מן השמחה, להכניס אותם בעל־כּרחם לתוך השמחה, שיהיו מרפבה אל הקדשה.

סב. ח"ב כד; שיחות הר"ן מא - מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה־שחרה בכל כחו. וכל החולאת הבאין על האדם, כלם באין רק מקלקול השמחה. כי יש 'עשרה מיני נגינה' שהם בחינת 'שמחה', והם באין בתוך 'עשרה מיני דפיקין' ומחין אותן. וכשיש קלקול ופגם בה'שמחה', בה'יו"ד מיני נגינה', על־ידי־זה באין חולאת מן ה'יו"ד מיני דפיקין' שנתקלקליו על־ידי־זה.

וגם חכמי הרופאים האריכו בזה: "שכל החולאת על־ידי מרה שחרה ועצבות", והשמחה הוא רפואה גדולה. ולעתיד תתגדל השמחה מאד וכו'. ובשביל זה נקראין השמחה והרקודין 'חולה' (עין בפנים), כי הם תקון החולאת.

והכלל: שצריך להתגבר מאד בכל הפחות, להיות אך שמת תמיד. כי טבע האדם למשך עצמו למרה־שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים. על־כּן צריך להכריח עצמו בכח גדול, להיות בשמחה תמיד, ולשמח עצמו בכל אשר יוכל, ואפלו במלי דשטותא. אף שגם לבי־נשבר הוא טוב מאד, עם כל זה הוא רק באיזו שעה, וראוי לקבע לו איזה שעה ביום

לשפר לבו ולפרש שיחתו לפניו יתברך, אבל כל היום כלו צריך להיות בשמחה.

סג. ח"ב לג - כל השמחות, הם רק בשעתן, כגון שמחה של חתונה או ברית, השמחה הוא רק בשעתן, ואם יסתכל על הסוף, אין שום שמחה בעולם, כי "סוף אדם" וכו' (ברכות יז). אבל אם יסתכל על הסוף של הסוף, אז יש לו לשמח מאד, כי 'סוף כל סוף', דהיינו ה'תכלית', הוא "טוב מאד" (בראשית א, לא).

סד. ח"ב לד - אצל סתם בני-אדם, אין השמחה של כל הטובות ביחד. למשל כשבאין על חתונה, יש מי ששמח מן האכילה שאוכל, ויש ששמח מן הכליזמר, ויש ששמח מדברים אחרים, ויש ששמח מן החתונה עצמה, כגון ה'מחמנים' שאינן משגיחים על אכילה ושתייה, רק שמחים מן החתונה עצמה. אבל אין אדם שיהיה שמח מכל השמחות ביחד. ואפלו מי ששמח מכל הדברים, אף-על-פי-כן אין השמחה מכל הדברים ביחד, רק מכל אחד בפני עצמו בזה אחר זה. גם יש אחד שאין לו שום שמחה כלל, לא מן האכילה ושתייה ולא משאר דברים, ואדרבא יש לו קנאה וצער שמקנא על השדוד, על שזה נשתדף בזה.

אבל שלמות ונגלות השמחה הוא: מי שזוכה לשמח מכל הטובות ביחד. וזה אי-אפשר, בייאם כשמסתכל למעלה על כל הטובה, דהיינו על השרש שמשם נמשכין כל הטובות. ששם הכל אחד. ואזי שמחתו מכל הטובות ביחד, ואז השמחה גדולה מאד, ומאירה באור גדול מאד.

פי על-ידי ה'תכליות' שנכלל שמחה בחברתה - נגדל ביותר אור השמחות. וכן כל מה שנכללין יותר רבוי השמחות זה בזה, נגדל ונתוסף אור השמחה ביותר ויותר, כי נגדל ונתוסף האור מאד, על-ידי התנוצצות שמתנוצצין משמחה לחברתה. וכל מה שיש יותר שמחות שנכללין ביחד, נתוסף ביותר ויותר אור ההתנוצצות. ועל-כן כשנכלל השמחה של כל הטובות ביחד, אזי אור השמחה גדול מאד על-ידי רבוי ההתנוצצות מזה לזה ומזה לזה.

סה. ח"ב מח - ישמח מאד, ויחזק עצמו בשמחה תמיד, פי עצבות מזיק מאד מאד. ודע: שתכף כשאדם רוצה לזכור לזכור בעבודתו יתברך, אזי תכף היא עברה גדולה כשיש לו 'עצבות' חסין-שלום, כי "עצבות היא סטרא-אחרא" (זהר נח עא), והשם יתברך שונא אותה וכו'. - והעקר להיות בשמחה תמיד, וישמח עצמו בכל מה שיוכל, ואפלו על-ידי 'מלי דשטותא', לעשות עצמו כשוטה, ולעשות עניני שטות וצחוק, או קפיצות ורקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאד.

סו. ח"ב עח - יוכל לבוא לשמחה גדולה, על-ידי תמימותו ואמונתו.

סז. ח"ב פא - כשאדם משמח עצמו בשמחה של מצוה, והשמחה גדולה כליף עד שנוגעת עד רגליו, הינו שמרעד מחמת שמחה - בזה נתעלים כל 'תומכי דאורייתא'. - גם כל המדרגות התחתונות המכנים בשם 'רגלים', נתעלים על-ידי 'שמחת תורה ומצוה'.

וזה שאמרו חז"ל (בבא-בבא י): "מי שאין לו בנים, ישמח את אשתו בדבר מצוה" - פי 'אשה' נקראת 'רגל' וכו'. נמצא: שעל-ידי השמחה, הוא מעלה ומקשר אותה לבחינת 'צדק' הנקרא 'ה'א', ושם עקר ה'זרע', כמו שכתוב (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע".

סח. שיחות-ה'ר"ן נ - ענה ואמר: כפי הנראה, שאי-אפשר לבוא לשמחה, בייאם על-ידי עניני 'שטות', לעשות עצמו כשוטה, ולעשות עניני צחוק ושטות. [ב'לקוטי-הלכות' נפילת-אפים ה, ה): ועקר השמחה אי-אפשר להיות, בייאם על-ידי מלי דשטותא, כמו ששמעתי מפיו ז"ל שאמר בזה-הלשון: 'ס'האט א פנים, אז מ'קען מער נישט פרייליך זיין, נאר מיט נאריש מאכין זיך'.

סט. שיחות-ה'ר"ן מג - על-ידי השמחה, יכולין להחיות אדם אחר.

ע. שיחות-ה'ר"ן סה - על-ידי שמחה, נצולין ממיתת בנים. פי הקלפה העשקת אותם חסין-שלום, נקראת 'לילית', והשמחה הוא ההפך ממנה.

עא. שיחות-ה'ר"ן קעז - חזק אחד להיות בשמחה. ואמר: "שראוי לו לשמח בהשם-יתברך". ואף-על-פי שאין אתם יודעים מגדלת השם-יתברך, ראוי לכם לסמוך עלי, כי אני יודע מגדלתו יתברך. - "גם ראוי לכם לשמח בי, מה שזכיתם שיהיה לכם רבי כזה". - גם חזק אחד: "שישמח עצמו אפלו בעסקי הל". ואמר לו: "בודאי כן הוא, שבתחלה צריכין לשמח עצמו במלי דעלמא בכל מה שיכולין, ואחר כך באין לשמחה אמיתית".

עב. חיי-מוהר"ן תקצג - המרה-שחורה והעצבות, מתגבר על האדם יותר מן הכל, וקשה לשברה יותר מכל המדות, ומזקת להאדם מאד יותר מהכל. וכל עקר התרחקות כל אדם מהשם-יתברך, היא רק מחמת עצבות ומרה-שחורה.

על-כן צריכין לראות לשמח עצמו בכל הפחות, בכל מה דאפשר, אפלו בעת שצור להאדם ודחוק לו מאד בגשמיות וברוחניות, הן בפרנסת הנפש הן בפרנסת הגוף, אף-על-פי-כן צריך לראות לבטח בהשם תמיד, שסוף כל סוף לא יעזב אותו לנצח חלילה, ולשמח

עצמו בכל מה דאפשר. מפלשכן כשהשם יתברך מרחיב לו בעת צרתו ודחקו קצת, ויש לו איזה נחא בעלמא, בודאי צריך להיות בשמחה תמיד ולהגדיל השמחה ביותר.

עג. ספר המדות, עניני 'שמחה' - [א] על ידי רפה של שמחה, תהיה ברדעת (דעת לב). [ב] על ידי הצער והעצבות, בא מריבה בעולם. ועל ידי השמחה, בא שלום בעולם (מריבה ח"ב יג; עצבות ח"ב ג). [ג] השמחה תמידית, מסגל להצלחה (מזון מז). [ד] מי שיש לו עצבות, יסתפל על הצדיקים, ויבא לו שמחה בלבו (עצבות ו). [ה] על ידי עצבות, אדם נחלש (עצבות ח). [ו] על ידי עצבות, הקדוש ברוך הוא אין עמו (עצבות יד). [ז] על ידי עצבות, רואה קרי (עצבות ט). [ח] עצבות, בא על ידי פעס (עצבות טז). [ט] מי שאין לו עצבות, והוא תמיד בשמחה, בודאי יתנשא (עצבות כ). [יא] 'אגדה', משמח את האדם (עצבות לז). [יב] על ידי קלוקל השמחה, בא חלאים עליו (עצבות ח"ב ד). [יג] סגלה להסיר העצבות, על ידי הרחמנות (עצבות ח"ב ה). [יד] פשאדם עושה מצוה בשמחה, זה סימן שלבו שלם לאלקיו (שמחה א). [טו] מחמת שמחה, נפתח הלב (שמחה ב). [טז] ה'שמחה של מצוה', היא מעז לאדם (שמחה ה). [יז] על ידי 'עצות טובות' שתתן, תזכה לשמחה (שמחה ז). [יח] על ידי הרקודין והתנועות שאתה עושה בגוף, נתעורר לך שמחה (שמחה ח). [יט] על ידי פונות הלב, בא שמחה (שמחה יב). [כ] על ידי זמר, תבא לידי שמחה והתלהבות (שמחה יד). [כא] פשתשמח את הצדיק, תוכל לעבד את השם יתברך בשמחה (שמחה טו). [כב] מי שפירסם את הצדיק, זוכה לשמחה (שמחה טז). [כג] על ידי בטחון, בא שמחה (שמחה יז). [כד] על ידי שמחה, תפסת המוח נתגדל (שמחה כא). [כה] השמחה, היא סימן שהוא: "זרע ברה" (ישעיה סא, יט) (שמחה כב). [כו] על ידי שמחה של מצוה, הקדוש ברוך הוא מסוכף עליו (שמחה כד). [כז] על ידי שמחה, נתגלה כבודו של אדם, גם יזכה לדעת (שמחה כז). [כח] מי שהוא שמח תמיד, על ידי זה הוא מצליח (שמחה ח"ב א). [כט] על ידי שמחה, תבא תפלתך בהיכל מלך (תפלה ט).

"ליראה את השם הנכבד והנורא הזה" (דברים כח, נח)

עד. ח"א יד, א - להמשיך 'שלום' בעולם, צריך להעלות כבוד הקדוש ברוך הוא לשרשו, הינו ליראה, כמו שכתוב (דברים כח, נח): "ליראה את השם הנכבד".

עה. ח"א טו, ג - שרש היראה הוא 'דעת' וכו', כמו שכתוב (משלי ב, ה): "אז תבין יראת ה', ודעת אלקים תמצא". ועקר הדעת הוא בלב, כמו שכתוב (דברים כט, א): "ולא נתן לכם לב לדעת". גם שם עקר

היראה, כמו שאמרו חז"ל (קדושין לב): "דבר המסור ללב, נאמר בו: ויראת מאלקיך" (ויקרא יט; ויקרא כה), הינו: שידע ממי יתירא, הינו: "ליראה את השם הנכבד" (דברים כח, נח), "יראת הרומונות".

עו. ח"ב א, ה - היראה שבלב, היא בחינת 'שם', בבחינת (דברים כח, נח): "ליראה את השם הנכבד".

"והפלא ה' את מכתך וכו', מפות גדלת ונאמנות, וחלים רעים ונאמנים" (דברים כח, נט)

עז. ח"ב ה, א-ב - העקר הוא האמונה. וצריך כל אחד להפש את עצמו ולחזק את עצמו באמונה. כי יש 'סובלי חלאים' שיש להם 'מפות מפלאות', והם סובלים החלאים רק בשביל 'נפילת האמונה', בבחינת (דברים כח, נט): "והפלא ה' את מכתך, מפות גדלת ונאמנות, וחלים רעים ונאמנים", "ונאמנים" דיקא - כי הם באים על ידי פגם אמונה, כי על ידי נפילת האמונה באים 'מפות מפלאות', שאין מועיל להם לא רפואות, ולא 'תפלה' ולא 'זכות אבות', כי כל אלו הם בחינת אמונה וכו'.

ואז צריך לצעק מעמק הלב, ועל ידי זה נתגלים 'עצות עמקות', שיודעים לתת עצה לנפשם כל אחד ואחד מה שצריך, ועל ידי זה גדלה האמונה ונתתקנת.

ואזי חוזרים ונתתקנים כל הדברים הנ"ל, שהם רפואה, וזכות אבות, ותפלה. - כי העצות הם בחינת 'פלא', בחינת (ישעיה כה, א): "אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחק" וכו', ועל ידי זה נתתקן ומקבל רפואה לה'מפות המפלאות, שהם בחינת: "והפלא ה' את מכתך" וכו'. גם 'תפלה' היא בחינת 'פלאות', בחינת (שמות טו, יא): "נורא תהלת עשה פלא". וכן 'זכות אבות', בבחינת (תהלים עח, יב): "נגד אבותם עשה פלא".

והנה: על ידי שמעלין אמונה הנפולה, על ידי זה נעשין 'גרים', והם מזיקין לישראל, בבחינת (קדושין ע): "קשים גרים לישראל כספחת". 'ספחת' הינו 'מפות', בחינת 'מפות מפלאות' הנ"ל שנעשין על ידי נפילת האמונה. ומחמת שאלו הגרים נעשין מ'לקיטת נפילת האמונה', על כן הם 'קשים כספחת'. - ולהנצל מזה, הוא על ידי 'מגנים שבדור' וכו'.

עה. ח"י מוהר"ן תקלו - "ומחלאים רעים ורבים ונאמנים" (בתפלת נשמת בשבת), ראוי לומר בכונה גדולה, כי הסיושלום מי יודע מה ראוי לבוא עליו, ועל כן צריכים לומר בכונה וכו' - אותנו הצלתנו.

"וְכָל מִכָּה אֲשֶׁר לֹא כָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה" (דברים כח, טא)

עט. ח"א נז, א - מי שפוגם באמונת החכמים ופורץ גדרם, אין רפואה למכתו, בבחינות (שבת קי): "דלמא הוּיָא דרבנן טרקה, שאין לו אסותא". פי הפורץ גדרם, על־ידי־זה מסיר הידים מן המלאכים, לפי בחינות הסרתו מדרך דברי רבנן וכו'. ומחייבין אנהנו להאמין לכל דבריהם, בבחינות (דברים יז, יא): "לא תסור מן הדבר" וכו'. - ולהקים אמונה הנפולה, היא על־ידי בחינת נדר' וכו'.

וזה בחינת (דברים כח, טא): "מכה אשר לא כתובה בתורה, זהו מיתת תלמידי־חכם" (חז"ל), הינו: המיתה שתלמידי־חכמים ממיתין איזהו אדם. כי חולאת הפאה לאדם על שעבר על דברי רבנן, אין לו רפואה, והוא מת מן החולאת, זה המיתה באה על־ידי "מכה אשר לא כתובה בתורה" - פי דברים שלא נכתבו בתורה, נמסרו לחכמים, ואנחנו מצוים לשמע מהם. - ויש מי שמזלזל דבריהם, ואין מאמין דבריהם, מחמת שנדמה לו שמדאורייתא אינו כן, ועל־ידי־זה נחלה במכה שאין לו רפואה, ומת בה.

"וְהָיָה כֹּאֲשֶׁר שָׁשׂ ה' עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֶתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם, כֵּן יִשִּׁישׂ ה' עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וּלְהַשְׁמִיד

אתכם" (דברים כח, טו) - הוא אינו שש, אבל אחרים משיש, ודיקא

נמי דכתיב 'כֵּן יִשִּׁישׂ, וְלֹא כִּתְיִב 'יִשִּׁישׂ' (מגלה י):
"וכשנתחייבו כללית בימי המן, היו אויביהו שמחיו לחן" (רש"י שם)

פ. ח"ב סו - "הוא אינו שש" (מגלה י): - פי כשיש לישראל איזה ענש חס־ושלום, זה נוגע בעצמו יתברך כביכול - פי "שמו משהתף בשמנו" (ירושלמי תענית פ"ב).

"וְהָיָה חֵייד תְּלֵאִים" (דברים כח, טו)

פא. ח"א מז - וזה שאמרו חז"ל (ברכות כד. על דברים כח, טו): "וְהָיָה חֵייד תְּלֵאִים, זֶה הַתּוֹכָה תְּפִלּוֹת". גם אמרו: (מנחות קג): "זֶה הַקּוֹנָה תְּבוּאָה מִן הַשּׁוֹק" - הינו: שהדלות בא על־ידי פגם התפלות, על־ידי פגם של אמת.

"וְכֹלֹא נָתַן ה' לָכֶם לֵב לְדַעַת" (דברים כט, ג)

פב. ח"א טו, ג - עקר ה'דעת' הוא ב'לב', כמו שכתוב (דברים כט, ג): "וְכֹלֹא נָתַן לָכֶם לֵב לְדַעַת".

פג. ח"א קנד - ה'דעת' צריך להיות ב'לב', פי גם עכ"ם יש לו דעת, אך הוא בלא לב. אך עקר ה'דעת', כשהוא ב'לב', כמו שכתוב (דברים ד, לט): "וַיְדַעַת הַיּוֹם, וְהִשְׁבַּת אֶל לְבָבְךָ", כמו שכתוב (שם כט, ג): "וְכֹלֹא נָתַן לָכֶם לֵב לְדַעַת", דיקא.

נסיעה לצדיקים אמתיים על ראש השנה

[ראיה, שמיעה, ריח, טעם, משוש]. פי תקון החמשה חושים שעל־ידי הרב עם התלמידים, ותקון החמשה חושים שעל־ידי ראש־השנה, מאירים ומחזקים זה את זה.

פי על־ידי הראיה שרואין את הרב, נתתקן חוש הראיה. ועל־ידי ששומעין המוסר של הרב, מתקנין חוש השמיעה. ועל־ידי הטרחות והיגיעות שיש לכל אחד כדי לנסע ולבא אל הרב, מתקנין חוש הריח' (עין בפנים). ועל־ידי שזוכין לטעם ולהרגיש טעם אמרי נעים של הרב, נתתקן חוש הטעם. ועל־ידי ההוצאות שיש לכל אחד שמוציא את ממונו ויגיע כפו כדי לבא להרב, נתתקן חוש המשוש.

ה. ח"ב מ; ספר־המדות 'ארץ־ישראל' ח"ב ז; ספר־המדות 'צדיק' ח"ב נא - מי שיודע מארץ־ישראל, שטעם באמת טעם ארץ־ישראל. הוא יכול להפיר באחר אם היה אצל צדיק על ראש־השנה אם לאו. פי מי שזוכה להיות אצל צדיק אמת על ראש־השנה, אז בכל מקום שהוא ישנה, נעשה אותו האויר בבחינת אוירא דארץ־ישראל. ועל־כך, מי שיודע מטעם ארץ־ישראל, כל אחד לפי ערכו, הוא מחיב להרגיש טעם ארץ־ישראל כשפוגע ומתועד יחד

א. ח"א סא, זח - על־ידי שנוסעין על ראש־השנה לצדיקים אמתיים, נמתקין כל הדינים שבעולם, ואיך שיש איזה דין, הכל נמתקין על־ידי זה, וזה צריכין בראש־השנה, על־כך נוסעין על ראש־השנה דיקא. גם על־ידי שבאין במה נפשות ישראל להצדיק האמת על ראש־השנה ונכללין יחד באהבה רבה, על־ידי־זה בא שמחה גדולה וחדוה רבה.

ב. ח"א ריא - מה שהעולם נוסעים על ראש־השנה לצדיקים - פי עקר המתקת הדינים, אינו אלא על־ידי קדשת וטהרת המחשבות. ואי־אפשר לטהר ולקדש המחשבה, אלא על־ידי התקשרות לצדיקים. וראש־השנה הוא מקור הדינים של כל השנה, וצריך להזהר אז ביותר לקדש ולטהר את המחשבות כדי להתתיקם. ובשביל זה נוסעין לצדיקים, כדי לזכות לקדשת המחשבה ולהמתיק הדינים.

ג. ח"ב א, יד - מי שזוכה להתקשר ולאהז עצמו בשרשי נשמות ישראל, בחינת 'פסא הפבוד' - הוא יכול לעשות ראש־השנה, ולדון את הכל לכח־זכות.

ד. ח"ב ה, טז - עקר זמן הקבוצ להרב האמת, הוא בראש־השנה, שאז הוא תקון של כל החמשה חושים

עם זה האיש שהיה אצל צדיק אמתו על ראשי השנה, כי על ידו נעשה האויר בבחינת ארץ ישראל כנ"ל.

ו. ח"ב מ - הצדיק האמת שעוסק לקרב בני אדם להשם יתברך, הוא עקר ההתפארות שהשם יתברך מתפאר בישראל, כי על ידו כל ההתקרבות וההתפארות.

ועלי"ן מי שמסתכל בו, ועקר הדבר בשעת הקבוץ מהבאים אליו לשמע דבר השם, וביותר בראשי השנה, שאז הוא זמן הקבוץ הגדול ביותר, ואזי ההתפארות גדול ביותר, מחמת שמתקבצים הרבה בני אדם החפצים להתקרב אליו יתברך. ואזי נתגדל ונתוסף פאר ויפי הצדיק, כי הוא בעצמו עקר ההתפארות כנ"ל. ואזי מי שמסתכל בזה הצדיק האמתו, נעשין עיניו בבחינת עיני ה'. ואזי בכל מקום שהוא מסתכל, נמשך בחינת קדשת ארץ ישראל, בחינת: "אוי"א דארץ ישראל מהמים" (בבא בתרא קנה:).

ז. ח"ב צד - עלידי שכל אחד בא עם מחו ודעתו, ומקשר דעתו ומחו שבראשו, שהוא בחינת ראש, להצדיק, שהוא "ראש בני ישראל" (שמות ל, יב), בראשי השנה, שהוא גם כן בחינת ראש. נמצא שנתקבצו שלשה ראשים יחד, ונעשה מזה דברים עליונים מאד.

ח. שיחות הר"ן ריד - כל מה שהצדיק מצוה לעשות, צריך לקיים. רק בשמחה שלא לפע על ראשי השנה אליו - זה אין צריך לקיים.

ט. חיי מוהר"ן קנו-ריט-דכ-תו - ענה רבנו ז"ל ואמר (בערב ראשי השנה האחרון באומן) בקול חזק מעמק הלב: "מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראשי השנה. אף-על-פי ששאר צדיקים אינם אומרים כן, כי אצלם אינו חיוב גדול בליכך להיות אצלם דיקא על ראשי השנה, הרי עוד קשיא אהת, איז נאך א קשיא."

[כלומר בלא זה כבר מקשים עליו קשיות הרבה תמיד, ויהיה קשה עליו עוד קשיא זו גם-כן, מה שהוא מזהיר ביותר להיות אצלו על ראשי השנה דיקא יותר משאר הגדולים].

ואמר: "שכל עסקו הוא רק ראשי השנה". והפליג אז מאד מאד להיות אצלו בראשי השנה, ואמר בלשונו: אשכנז בזו הלשון בקול זיע סגיא: "וואס זאל איך אייך זאגן קיין גרעסערס דערפון איז נישט פארהאנדן, איי אנדערע גוטע יודן זאגן נישט אזוי, נא איז נאך א קשיא, גאר מיין זאך איז ראשי השנה" [מה אומר לכם אין דבר גדול מזה, אי מדוע אתרים אינם אומרים כן, נו זה עוד קשיא, כל עניני הוא ראשי השנה].

גם כבר אמר: "אויף ראשי השנה דארפן אלע זיין" [על ראשי השנה בלם צריכים להיות]. - וכך זה היה באומן בראשי

השנה האחרון, שאז דבר עמנו זאת. - וגם מכבר דבר עמנו הרבה: "שהוא מזהיר ומצוה, לכל מי שרוצה לשמע ולצית אותו, שיהיה אצלו על ראשי השנה". ודבר מזה הרבה כמה פעמים.

מכלל דבריו הקדושים (בערב ראשי השנה האחרון באומן) שדבר אז עמנו, למדנו כמה דברים. למדנו עוד הפעם: "עצם גדל החיוב להיות אצלו על ראשי השנה". כי אף-על-פי שידענו זאת מכבר, אף-על-פי כן מרבוי דבריו הקדושים אז בזה, ומתנועותיו הנוראות אז, הבינו עצם החיוב יותר ויותר, שאי אפשר לבאר זאת בכתיב.

וגם אז למדנו: "שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראשי השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאין דבר גדול מזה".

וגם למדנו: כמה צריכין לחזק לשפר המניעות מדבר שבקדשה, בפרט המניעות מלהיות על ראשי השנה, שצריכים לשברם ביותר, ולהיות דיקא על ראשי השנה, עד שאפלו אם הוא ז"ל בעצמו מצוה ומסכים לבלי להיות אצלו על ראשי השנה, חלילה להסתכל עליזה, וצריכין לזהר מאד לבלי לשאל אותו שום שאלה עליזה, כי הוא ישיב בודאי לבלי להיות, ואף-על-פי כן בנקדת האמת לאמתו צריכין להיות דיקא [וכן הוא נוהג לדורות].

וענין זה ראינו מרבנו ז"ל כמה פעמים, בפרט בענין ראשי השנה, שהיו אנשים שהיו להם מניעות מלהיות אצלו על ראשי השנה, ושאלו אותו בעצמו, והשיב להם: "שלא יהיו על ראשי השנה". והתחילו להתעקש: "הלא שמענו מכם גדל האזהרה להיות אצלכם על ראשי השנה". ועשה עצמו במקפיד עליהם, ונער בהם: "שלא ידברו יותר". וכן עשו ולא באו על ראשי השנה.

ואף-על-פי כן אנהנו זבינו להיות רגילים לעמד לפניו. שמענו והבננו ברמז ובפרוש: "שפנימיות רצונו אינו נוחה בזה כלל, רק הוא מכרח לומר להם כן, מחמת ששואלים אותו עליזה". ויש בזה הרבה לספר, ומעט מזה יתבאר במקום אחר (עין בפנים, הספור מר אהרן זצ"ל הרב מברסלב).

י. חיי מוהר"ן רצא - מפל פסיעה ופסיעה שנוסעים אליו, נברא מלאך. וגם מהיגיעות והפסיעות שהולכין, קדם ששוכרין העגלה לנסע, גם מאלו הפסיעות נברא מלאך מפל פסיעה ופסיעה. ובערב ראשי השנה האחרון באומן דבר מזה, ואמר בזו הלשון: "איך וואונטש מיר! אז איך זאל זוכה זיין צו זעהן דאס לעכטיגקייט פון די וועגן

וואס איר פארט אויף זיי צו מיר" [אחלי! שאַזכּה לראות אור בהירות הדרך שאַתם נוסעים עליו אלי].

יא. חיי מוהר"ן שה - שמעתי, שפעם אחת עמד בערב ראש-השנה אחר הסליחות, ואמר: "אנשים אחרים היו מרצים שיהיה להם ראש-השנה, כמו ערב ראש-השנה שהיה לכם".

יב. חיי מוהר"ן תג - אומר: "הראש-השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי, מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזדוּוּ פל האנשים המקורבים אלי, שיהיו פלם על ראש-השנה, איש לא יעדר. כי כל ענין שלי הוא רק ראש-השנה".

והזהיר לעשות פרוז: "שכל מי שסר אל משמעתו, ומקרב אליו, יהיה על ראש-השנה אצלו, לא יחסר איש".

ומי שזוכה להיות על ראש-השנה, ראוי לו לשמח מאד מאד. "אכלו מעדנים ושתו ממתקים, כי חדות ה' היא מעוזכם" (נחמיה ח, י). וזה נאמר על ראש-השנה.

יג. חיי מוהר"ן תד - אחד אומר לפניו: "שהיה ניהא לו יותר להיות אצלו על שבת-השובה, ולא על ראש-השנה, כי אין לו מקום לעמוד שם בבית-המדרש, וגם אין לו אכסניא טובה לאכל וללון, ומחמת זה דעתו מבלבלת מאד ואינו יכול להתפלל בכונה, על-כן היה טוב לפניו יותר להיות אצלו בזמן אחר ולא בראש-השנה".

השיב לו רבנו ז"ל בזה הלשון: "אם לאכל אם שלא לאכל, אם לישן אם שלא לישן, אם להתפלל אם שלא להתפלל (רצונו לומר שלא להתפלל בכונה כראוי), אך ורק שתהיו אצלי על ראש-השנה, יהיה איך שיהיה".

ואמר בלשון אשכנזי בזה הלשון: "יא עסן נישט עסן, יא שלאפן נישט שלאפן, יא דאוועגען נישט דאוועגען, אבי דו זאלסט ביי מיר זיין אויף ראש-השנה".

(הגהת הרב מטשעהרין זצ"ל: ובאמת כל דברים אלו הנ"ל הם רק דמיונות ופתוים של הבעל דבר, כי תודה לא-ל נראה בחוש, שעל-פי הרב, מתפללין יותר בכונה בכלל הקבוץ הקדוש על ראש-השנה, ממה שהיה מתפלל בביתו).

יד. חיי מוהר"ן תה - ענה ואמר: "הראש-השנה שלי הוא הדוש גדול, והשם-יתברך יודע, שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם-יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש-השנה".

"לא מפעיא אתם פלכם, בודאי תלויין בראש-השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש-השנה שלי".

טו. חיי מוהר"ן תו - לענין ראש-השנה, שצריכין להיות אצלו על ראש-השנה דיקא, אומר: שיכולין אז אנשים לקבל תקונים, מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אבל בראש-השנה גם הם יכולים לקבל תקונים - אף-על-פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם. כי אומר: "שהוא עושה בראש-השנה ענינים ותקונים, מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות".

טז. חיי מוהר"ן תצא - אחר-כך בשבא מלעמבערג, צוה עלינו שלא להתענות כלל. ואמר: "הלא מי שאינו זוכה להיות אצלי על ראש-השנה, הוא אין לו להתענות כלל. ומי שזוכה להיות על ראש-השנה, הוא בודאי אין צריך להתענות כלל, מאחר שזוכה להיות אצלי על ראש-השנה". והבן.

יז. טובות זכרונות ח - בערב-ראש-השנה האחרון, היו מספין על שלחן אדמו"ר ז"ל כמה וכמה אנשים, מכמה עיירות ומקומות רחוקים. אך מוהר"נ"ת ז"ל והרב ר' יודל ז"ל ועוד אנשים חשובים מגדולי מקורביו, ישבו סמוכים קרובים אצל רבנו ז"ל יותר משאר המון העם, ואז אומר רבנו ז"ל מה שכבר נדפס בחיי-מוהר"ן: "אצלי העקר הוא ראש-השנה".

ואחר-כך הרים אדמו"ר ז"ל את עצמו מכסאו שישב עליה, וענה בקול רם, ואמר בזה הלשון: "איך וואלט געוואלט, אז יעדער פון מינע מענטשן, פון א וואסער [וואספאר] שטאט ער איז, אז ער וועט קומען אהיים, זאל ער מאכן א פרוז, אז ווער סאגליבט אין השם-יתברך, זאל פארן אויף ראש-השנה צו הצדיק הקדוש מוהר"ן" [הייתי רוצה, שכל אחד מאנשי מאיזה עיר שהוא, כשיבא לביתו, יעשה פרוז, שכל מי שמאמין בהשם-יתברך, שיסע על ראש-השנה לצדיק הקדוש מוהר"ן].

וסים לבסוף: "אין איך אליין, האב בדעה זיך אויפהייבן, און אוועק למרחקים" [ואני בעצמי, יש בדעתי להתרומם ולהסתלק למרחקים].

יח. שיח-שרפי-קדש ח"ג קנד - בעת שעבר רבנו מזלאטיפאלי לדור בברסלב, היה זה בחדש אלול, ופגש שם רבנו בשוחט אחד מתושבי העיר שהיה צדיק נסתר, ודבר עמו רבנו מענין ההתקבצות אצלו על ראש-השנה, ואמר לו: "כל עניני הוא ראש-השנה" [גאר מיין זאך איז ראש-השנה].

שאלו השוחט: "אם יכול הוא להשאר עד ערב-ראש-השנה באומאן, כדי לשחוט שם את הבהמות עבור תושבי העיר לכבוד יום-טוב, ויגיע לברסלב על-ידי אמירת שם של קפצת-הדרך לראש-השנה!?"

ענה לו רבנו: "אלי נוסעים עם סוסים, ולא עם שמות!" [צו מיר פארט מען מיט פערד, נישט מן קיין שמות] - ולא ידוע אם הגיע אחר-כך לראש-השנה אם לאו.

יט. אבניה ברזל, שיחות וספורים מרבנו ז"ל עו; שיח שרפי-קדש ח"ב קצח - בשנת תק"ע פשיט רבנו ז"ל בברסלב, נסעו אליו על ראשי השנה, תלמידו רבי אבא שוחט מטשעהרין, ובנו רבי שמואל. וראש-השנה חל אז ביום שני-שלישי, ובאו על שבת שקדם ראש-השנה לאומן. ובמוצאי-שבת-קדש שהוא ערב-ראש-השנה, ירד גשם מאד, עד שלא היה שום דרך הטבע שיבאו לברסלב על ראש-השנה. והיו להם יסורים גדולים מזה.

ובא בעלי-עגלה אחד ואמר להם: שהוא מביאם לברסלב על ראש-השנה, רק דרש מאתם סכום רב שלא היה להם. והכרחו למפור החפצים שלהם, לשלם להבעל-עגלה, והיה להם גביע של זהב להביאו מתנה לרבנו ז"ל, והכרחו למכרו.

ונסעו, ובאו לברסלב בערב-ראש-השנה לפנות ערב, וקבלו מיד שלום מרבנו ז"ל קדם מנחה. ואחר-כך בלילה בעת הסעודה, אמר רבינו ז"ל לרבי אבא: "אבא ספר לי את הנסיעה שלך!" - והתירא רבי אבא לספר, כי ידע שמכר את הגביע שהביאו עמו כמתנה לרבנו בתמורת נסיעתו. אולם רבנו פנה אליו שוב, ואמר לו: "אבא אל תפחד, וספר לי את נסיעתך!"

וספר לו רבי אבא את כל סדר נסיעתו, וספר גם-זאת: "שהיה מכרח למכר את הגביע תמורת נסיעתו". בגמרו, אמר לו רבנו ז"ל: "דו אבא, מיט וואס זאל איך דיר אפדאנקן פאר די נסיעה, אויף דער וועלט איז שוין נישט פדאי! - און דו שמואל נא דיר אביסל יוד! - דעם בעל-דבר, איבער דעם בעכער וועל איך אים נאך ארויסנעמען די ציין מיט די אויגן!" [אתה אבא, עם מה אודה לך על הנסיעה, בעולם-הזה כבר לא פדאי! - ואתה שמואל קח לך מעט מרק! - להבעל-דבר, עבור הגביע אוציא לו עוד את השניים והעינים!]

ותקף לאחר סבות נפטר רבי אבא, ובנו רבי שמואל התעשר מאד.

כ. חיי-מוהר"ן הוספות ח"א טז; הקדמת 'ציון המצינת' מפתב"ד ר' שמואל הורוויץ ז"ל - רבנו ז"ל אמר לענין גדלת הדבר להיות אצלו על ראש-השנה: "שהקבוץ אצלו כל-כך גדול, שאפלו מהיכל 'קורצפור' שבגן-עדן (הינו היכל המשיח, כדאיחא בזהר שמות ח.), ירד להתפלל עם הקבוץ שלו בראש-השנה" [אפילו פון היכל 'קורצפור' וועל איך אראפגיין דאווענען מיטן קבוץ].

כא. חיי-מוהר"ן הוספות ח"א יח, מפתב"ד ר' שמואל הורוויץ ז"ל - רבנו ז"ל אמר: "כמה שה'ספר-הגנוז' הוא גדול, וה'ספר-הנשרף' גדול (חיי-מוהר"ן קעארקעז), אבל הראש-השנה שלי הוא עוד יותר גדול" [ווי דער ספר-הגנוז איז גרויס, דער ספר-הנשרף איז מיין ראש-השנה נאך גרעסער].

כב. חיי-מוהר"ן הוספות ח"א יח; הקדמת 'ציון המצינת' מפתב"ד ר' שמואל הורוויץ ז"ל -

רבנו ז"ל אמר:

"אלמלא הראש-השנה שלי, היה העולם נעשה תהו ובהו!"

[ווען נישט מיין ראש-השנה,

וואלט די וועלט געווארן תהו ובהו!]

כג. שיח-שרפי-קדש ח"ב קסה - בראש-השנה האחרון לחיי רבנו ז"ל, אמר: "אהרלע אינגו, ופערלע אינגו" [אהרלע איז נישט דא, און פערלע איז נישט דא]. וכונתו היתה להדגיש: שרבי אהרן הרב מברסלב, לא בא לקבוץ אנשי-שלומונו, וכן פערלע שהיה איש פשוט מעיר וויניצא, גם הוא לא בא. ושניהם שוים לענין הקבוץ של ראש-השנה.

כד. נוכבי-אור, שיחות וספורים יט - רבנו ז"ל היה מאריך מאד בתפלת ערבית שבליל-ראשון בראש-השנה. ואמר פעם-אחת: "שזה מחמת שהוא מזדרז להמשיך מיד כל התקונים הנמשכים בכל זה החדש".

כה. שיח-שרפי-קדש ח"ב עה - רבנו ז"ל אמר: "מה שצדיקים אחרים פועלים בעבודתם מראש-השנה עד הושענא-רבא, פועל אני בלילה הראשון של ראש-השנה" [וואס אנדערע צדיקים פועלן פון ראש-השנה ביז הושענא-רבא, פועל איך די ערשטע נאכט פון ראש-השנה].

כו. עלים-לתרופה, ב' ואתחנן תק"צ - ראש-השנה שלנו גדול מאד מאד בעיני השם-יתברך, שאין למעלה ממנו.

כז. נוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ב; שיח-שרפי-קדש ח"ב תשג - על אודות אספתנו בימי ראש-השנה הקדושים, אמר מוהר"ן ז"ל פעם-אחת, לבנו רבי יצחק ז"ל הנ"ל, בזה הלשון: "אני מקוה, שיתקיים הדבר עד ביאת הגואל-צדק, אבל אה-על-פייכון, מי יודע חסו-שלום, מה שיעבר בזה מגדל ועצם הקטרוגים, המתעוררים ומתגברים על זה בכל עת, אוילי חסו-שלום ימנעו, ולא יניחו חסו-שלום בשום אפן לבוא לשם.

אומר אני לה: שתמיד תהיה בראש השנה באומן!
 ערב ראש השנה תתיצב אפלו בשוק [זאג איך דיה, זאלסט תמיד זיין ראש השנה אין אומן! ערב ראש השנה זאלסט זיך שטעלן אפלו אין מארק!] באיזה מקום שרואים משם בית ציונו הקדוש, ותאמר שם העשרה קפיטל תהלים תקוין הכללי, ואחר כך תתפלל שם באומן בראש השנה אפלו באיזה עזרה [פאליש] של בית המדרש [אם לא יתנו לה המתנגדים להתפלל בבית הנקסט יחד עמם]. העקר שתהיה באומן! [אין אומן זאלסטו זיין]. וכן תנהג כל ימי חייך".

כח. פונבי-אור, אנשי-מוהר"ן ג; שיח-שרפי-קדש ח"ב תרסו - מוהרנ"ת ז"ל התבטא ואמר פעם אודות הנסיעה לאומן על ראש השנה: "שאם היה הדרך לשם מחפה בספינים [בחברות מקודדות], הייתי רוחש על ידי ורגלי פדי לבוא לשם על ראש השנה, אבל בלי פאספורט לא! אלא הייתי עושה את כל המאמצים לקבל פאספורט".

[ווען ס'זאלט געווען די גאנצע וועג מיט שארפן שווערד, וואלט איך זיך געריטשקעט אויף די הענט און אויף די פיס, אבער אן א פאספארט נישט, נאר איך וואלט געטאן אלע מעגליכקייטן צו באקומען א פאספארט].

כט. פונבי-אור, אנשי-מוהר"ן ד - מוהרנ"ת ז"ל
 אמר לענין נסיעת ראש השנה: "שכל נסיעה ונסיעה של כל אחד ואחד, יהיה לה חלק בקץ הגאלה!"

ל. פונבי-אור, אנשי-מוהר"ן ד; שיח-שרפי-קדש ח"א תקצ - פעם אחת בלילה הראשון של ראש השנה באומן אחר תפלת-ערבית, האריך מאד מוהרנ"ת ז"ל בתפלות, ואחר התפלה נתלהב מאד, ואמר לאנשיו: "כשאנחנו מתקבצים לכאן, בודאי גם רבנו ז"ל אתנו פה ביחד, וכשרבנו ז"ל פה, בודאי כל השבעה רועים הם גם-כן אתנו פה!" ויצעק בקולו: "אני פה מאמין, ממש כמו שרואה אותם!" - וכשאמר את אלו התיבות האחרונות, הדגישם בלבה, עד שספרו אנ"ש: "שהרגישו בו, שבאמת הוא רואה מה שאומר". [איך גלייב אז דער רבי איז דא מיט אונג, און אז דער רבי איז דא זענען אלע שבעה רועים דא; איך גלייב גלייך ווי איך זעה].

לא. שיח-שרפי-קדש ח"א תרסב; ח"ה צו -
 אמר מוהרנ"ת ז"ל: "היכן שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו, ראוי לפע את כל קצווי-תבל לתהב ראשו ביניהם". ודבר אז לענין ראש השנה, כשאנספין כל הקבוץ הקדוש פמה גדול ערפה.

לב. חכמה-ותבונה י, ו - בהנזכר בנסיעת רבנו ז"ל לארץ-ישראל, שמכון ממש לימי ראש השנה נכנס בעיר חיפה [בשבתו הר"ן ח"א טו: "ובאו בערב ליל זכור ברית לעיר הפדש חיפה וכו', ואז נכנס רבנו הקדוש ז"ל לארץ

הקדושה" וכו']. ועי' שם בספור הנסיעה ברב שמחתו שהיתה בזאת הלילה. כי לפי הנ"ל יש לבאר: שזה מה שקבע מאז והלאה לכל אנשיו, את יום אסיפתם אליו בראש השנה.

לג. שיח-שרפי-קדש ח"ה קג - בשנתו האחרונה של מוהרנ"ת ז"ל, זרז את כל אנשי שלומנו, בגדל חיוב הנסיעה על ראש השנה לאומן, והיה מרבה לדבר מזה בפרטיות עם כל אחד ואחד שדבר עמו. וכשנסע הוא עצמו לקבוץ, סבב את העגלה בכונה, והאריך בדרכו בדרך ארכה, ונסע לכמה כפרים שדרו שם אנשי-שלומנו, לזרזם לבא על ראש השנה, ושלם לבעל-עגלה שכר מרבה מאד, כי שלם לו שכרו עבור זה לפי שעות נסיעה.

לד. שיח-שרפי-קדש ח"ה קנה - בספר 'חיי מוהר"ן' בכתב-ידו של מוהרנ"ת ז"ל, היה כתוב: "שיגיע עוד עת פזו, שיסעו ויבואו מפל העולם בערב-ראש השנה, להשתטח על ציון רבנו ז"ל, ויהיו עם רב פזה, עד שיצטרכו להעמיד שומרים ושוטרים להשגיח על הצבור שלא יתמהמהו יותר מדי ויפנו מקומם להבאים אחריהם!"

לה. פרפראות-לחנמה ח"ב ת, ד - עקר קיום קשר האחדות שבין כלל אנשי-שלומנו הנקראים על שמו ז"ל, הוא רק על-ידי הקבוץ הקדוש, שנתקבצין רבם בכלם על ראש השנה באומן.

ומי יודע גם עכשו גדל התקונים הנפלאים, והשעשועים הגדולים מאד, והצרופין החדשים והנפלאים ונוראים, שנעשו בכל שנה על-ידי הקבוץ הנזכר-לעיל.

לו. סדר-היום מרבי יצחק ברייטר ז"ל, כו - כל המקרבין להצדיק-האמת, צריכין להתאסף יחד במקום אחד על ראש השנה, ולהתפלל בהתקשרות להצדיק, ועל-ידי-זה הם מקבלים ממנו הארה נפלאה ותקון והתקרבות גדולה, מה שאין יכולין לזכות לזה בכל השנה, וכמו שאמר רבנו ז"ל: "נאר מיין זאך איז ראש השנה" [כל עניני הוא ראש השנה]. וזכין להאיר עליהם ועל כל העולם פלו אור-הצדיק לדורי דורות.

לכן צריכין לשבר כל מיני מניעות, ולבא במסירות נפש עצום להקבוץ על ראש השנה, אם לא בפקוחי נפש ממש הדוחה שבת, יכולין למנע מלבא שמה. אבל כל המניעות של פרנסה ומזון, וטרדא, וכבוד, וכיוצא, צריכין לשבר ולנצח, ולזכות להעבודה שאין דבר גדול מזה.

לז. טובות זכרונות עד - אמרו לי [לר' אברהם שטרנהרץ ז"ל שהיה בעל-תפלה] ר' אברהם דב ז"ל, וזקני הרב מטשעהרין ז"ל, בזה הלשון: "דו מיינסט דו דאוונסט, דער רבי דאוונט, דו ביזט א שופר!" [אתה חושב שאתה מתפלל, הרבי מתפלל, אתה כמו שופר].

וכן פעם אחד היה ר' פסח ז"ל (הנבאי דהקלויז שלנו, מהמפירים ומקורבים למהר"ת ז"ל) הרים קולו בזה הלשון: "הלא דער רבי איז זיך דא ביי אונזער דאווענען, דארפן מיר זיך זייער שעמען פאר אים!" [הלא הרבי נמצא איתנו פה בתפלה שלנו, צריכים אנו להתביש מפניו]. ונעשה אימה ופחד גדול אז, וכמעט שרב העולם זלגו עיניהם דמעות מזה.

ספר המדות - עניני נסיעה לצדיקים

[וא] מי שיודע מארץ-ישראל, שטעם באמת טעם ארץ ישראל, הוא יכול להפיר באחר, אם היה אצל צדיק על ראש-השנה אם לאו. פי מי שזוכה להיות אצל צדיק אמתו על ראש-השנה, אזי בכל מקום שהאיש הזה מסתפל, נעשה אותו האויר בחינת אוירא דארץ ישראל. ועל-פיו, מי שיודע מטעם ארץ-ישראל, כל אחד כפי ערפו, הוא מחיב להרגיש ארץ-ישראל, כשפוגע ומתועד יחד עם זה האיש שהיה אצל צדיק אמתו על ראש-השנה, פי על ידו נעשה האויר בבחינת ארץ-ישראל כנ"ל (ארץ-ישראל ח"ב ז; צדיק ח"ב כא).

[ב]ו אלו בני-אדם הנוסעים לצדיק, אף-על-פי שאין מקבלים תורה ממנו, מקבלים שכר על הנסיעה (צדיק כד).

[ג] על-ידי השתטחות על קברי הצדיקים, הקדוש ברוך-הוא עושה לו טובות, אף-על-פי שאינו ראוי לכך (צדיק קעג).

[ד] על-ידי ההליכה שהולכים לצדיק, מכניעים את השונאים (צדיק קעט).

[ה] על-ידי ביאתך לצדיק, יתבטל ממך הקנאה (קנאה ה).

ועשה למען שמך הגדול המשתף בשם הצדיק האמתי, ועזרנו בזכותו וכחו, שיפתחו מהרה שערי ציון הנעולים, ופתח לנו שער בעת נעילת שער, "פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יייה, פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים, זה השער לה צדיקים יבאו בו, שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד", ונזפה כלנו לבא שמה ברננה, ולהשתטח על הציון-הקדוש בתפלתנו.

(מתוך תפלת רבי יצחק גרייטער זצ"ל)

הוצאות הגליון נתנדב לרגל שמחת הנסיעה הגדולה לקודש הקדשים ציון המצוינת של רביה"ק אור האורות באומן על ראש השנה שנת תשפ"א

ובזכותו הגדול והנורא שגילה לנו הסוד: **"נַס אִיז בּוֹדַאִי יָא דָא!"**

נזכה כולנו **"בוודאי"** בעזה ש"ת לעבור על כל הגבולות והמניעות והעיכובים

ולרגל השמחה הגדולה של כל אלו, שהצליחו בס"ד לפרוץ כל הגבולות, **"ימין ושמאל תפרוצי"** - ולהגיע

ל"שערי ציון אשר אהבתי"

לקודש הקדשים ציון המצוינת של רביה"ק אור האורות באומן על ראש השנה שנת תשפ"א

ונא להרבות בתפלות ותחנונים

ש"איש בל יעדר" חלילה

מהקיבוץ הקדוש והנורא

אשר תלויים בזה כל העולם כולו וכל העולמות

וכן להתגבר ברצונות וכיסופין

אשר כל המניעות הוא אך ורק כדי להגביר לנו החשק

ורביה"ק יתאמץ וישתדל

ויניח את עצמו לאורך ולרוחב

שנגיע אליו על ראש השנה

סמנו על כוחי! - דופיט אויף מיין כח!